

दुई करार तथा मञ्जुरनामा

यस अध्यायको निम्ति पढ्नुहोस्: गलाती ४:२१-३१, उत्पत्ति १:२८, उत्पत्ति २:२,३, उत्पत्ति ३:१५, उत्पत्ति १५:१-६, प्रस्थान ६:२-८, प्रस्थान १९:३-६।

स्मरण गर्नुपर्ने पद: “तर सबैभन्दा उच्च रहेको येरूशलेम त स्वतन्त्र छ। उनी हाम्रो आमा हुन्।” (गलाती ४:२६ रूपान्तरित)

कतिपय इसाईहरूले पुरानो करारको गरिमा वा महत्त्वलाई स्विकार गर्न चाहन्दैनन्। उनीहरूले भन्छन् येशूको मृत्युपछि पुरानो करारको अधिकार वा औचित्यको अन्त्य भयो। सीनै पहाडमा दिएको व्यवस्था र सुसमाचारको बिचमा तालमेल छैन भनेर तिनीहरूले प्रायजसो दावी गर्दछन्। जुन करार सीनैको पहाडमा दिइयो त्यो केवल व्यवस्थाको पालन गर्नलाई मात्र दिइएको हो भनेर आफ्नै निर्णायक धारणालाई तिनीहरूले प्रचलित गराउँदछन्। त्यसबेला मानिसहरू व्यवस्थाको आवश्यकताहरू पूरा गर्न असफल भए भनेर तिनीहरूले दावी गर्दछन्। त्यसकारण परमेश्वरले नयाँ करार ल्याउनुभयो भनेर तिनीहरू भन्दछन्। यसको फलस्वरूप कतिपय इसाईहरूको दिमागमा दुई करारहरू यसरी भिन्नै छन् भनेर सोच्दछन्: पुरानो करार व्यवस्थामा आधारित र नयाँ चाहिँ अनुग्रहमा अर्थात् व्यवस्थासँग सरोकार छैन।

यो लोकप्रिय धारणा हुनसक्छ। तर यो गलत छ। मुक्ति भनेको कहिलै पनि व्यवस्थालाई पालन गरेर पाइएको थिएन न त पाइने नै छ। बाइबलको मुताबिक यहूदी धर्म जहिले पनि अनुग्रहमा नै आधारित थियो। लिगालिजम वा व्यवस्थाको सम्पूर्ण कुरा पालन गरेर मुक्ति पाउँछ भनेर गलातीका विश्वासीहरूलाई यहूदी-इसाईहरूले जुन सिकाइरहेका थिए त्यो न त सत इसाई धर्म नै थियो न त पुरानो करारमा आधारित। दुबै करारले दुई किसिमबाट परमेश्वरसँग सम्बन्ध राख्ने तरिकाहरू थिए। आफ्नै प्रयासबाट परमेश्वरलाई खुशी पार्न सकिन्छ भन्ने धारणा गलत छ भनेर पुरानो करारले देखाउँदछ, जसरी केनले गर्न खोजेको थियो। र नयाँ करारमाचाहिँ अबलले जस्तै, परमेश्वरले गर्नुभएको प्रतिज्ञा वा कबूललाई कार्यान्वयन गर्न उहाँकै अनुग्रहमा पूर्ण रूपमा भर पर्नुपर्छ भनेर देखाउँदछ।

१. करारको मौलिक आधारहरू (उत्पत्ति १:२८)

गलाती ४:२१-३१मा इस्रायलको इतिहासलाई औल्याएर पावलले वाख्या गर्न खोजेका पदहरू उनका सम्पूर्ण पत्रहरूमा ती बुझ्न अत्यन्त कठिन पदहरू हुन् भनेर धेरैले सोचदछन्। ती पदहरू बुझ्न पुरानो करारमा भएका व्यक्तिहरू र घटनाहरूको ज्ञान हुन जरुरी छन् नत्र भने ती पदहरूलाई लिएर कसैसँग तर्क गर्न सजिलो हुँदैन। पावलले प्रस्तुत गरेको तर्क कत्तिको महत्त्वपूर्ण छ भनेर बुझ्न पुरानो करारको मोतामोती मौलिक ज्ञान हुनु नै पहिलो कदम हो। उनको मूल तर्क भनेको करार हो।

हिब्रु शब्दबाट अनुवाद गरिएको “कभनेन्ट (covenant)” अर्थात् करारचाहिँ बैरिट berit हो। यो शब्द कम्तिमा तिनसय पल्ट पुरानो करार वा ओल्ड टेस्टामेन्टमा उल्लेख गरिएकोछ। यसको अर्थ, कानूनी सम्झौता वा मञ्जुरनामा, एक आपसमा गरिएको सम्झौता अथवा सहमती हो। एशियाका मुलुकहरूमा हजारौं वर्षसम्म मानिस र देशहरूको बिचमा आपसी सम्झौता गरेर शान्तिसँग जीवन निर्वाह गर्ने प्रक्रियाले महत्त्वपूर्ण भाग खेलेको थियो। ती सम्झौताहरूलाई प्रायजसो पशुलाई मारेर कार्यान्वयन गरिन्थ्यो। यदि दुई समूहको बिचमा भएको सम्झौतालाई रद्द गरियो भने के हुनेछ भनेर पशुलाई गरेको मारबाट इंगित गरिन्थ्यो वा देखाइन्थ्यो।

“आदमदेखि येशूसम्म नै परमेश्वरले मानिसहरूसँग श्रृषलावद्ध तरिकाले बिभिन्न करार वा सम्झौता गर्नु भएको थियो। दाउदको घरानाबाट नै मुक्तिदाताको जन्म हुनेछ भनेर औल्याउँदै परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई प्रतिज्ञाले बाँध्नु भएको थियो (उत्पत्ति १२:२,३, २ सामुयल ७:१२-१७, यशैया ११)। बेबिलोनमा दासत्वको जीवन बिताइरहेका इस्रायलीहरूलाई परमेश्वरले नयाँ करारको प्रतिज्ञा गर्नुभएको थियो (यर्मिया ३१:३१-३४)। त्यस प्रतिज्ञामा पनि दाउदकै घरानाबाट मसिह अर्थात् उद्धारकर्ताको आगमन हुनेछ भनिएको थियो (इजकियल ३६:२६-२८, ३७:२२-२८)।”- हान्स के लारोन्डेल, आवर क्रियटर रीडिमर (बेरियन स्प्रिङ्गस् मीशिगन: आन्ड्रु युनिभर्सिटी प्रेस, २००५), पृ. ४बाट रूपान्तरित।

अदनको बैंगैचामा पापले प्रवेश गर्नु भन्दा अघि परमेश्वरले आदमसँग करार बाँध्नुभएको थियो। त्यो प्रथम करारको आधार के थियो? हेर्नुहोस्: उत्पत्ति २:२, ३, १५-१७।

सृष्टिमा गरिएको करारका प्रमूख भागहरूमा विवाह, शारीरिक परिश्रम र सब्बथ समावेश भएका थिए। तर करारमा समावेश भएक सबभन्दा प्रमूख निर्देशनमा निषेद गरिएको वा नखानु भनेको फल नखानु थियो। करारको मौलिक स्वभाव नै “अनुशासनमा बस” वा “आज्ञालाई शिरोपर गर र दिर्घायु होऊ” थियो। परमेश्वरको समन्वय वा तालमेलमा सृष्टि गरिएको प्रकृतिमा मानिसहरूबाट कुनै असम्भव कुराहरू गर्ने अपेक्षा गरिएको थिएन। मानिसहरूले स्वभाविक रूपमा परमेश्वरको आज्ञालाई पालन गर्न सक्दथे। तर आदम र हवाले अश्र्वाभाविक कदम चाले। तिनीहरूले गरेको कामले सृष्टिमा गरिएको परमेश्वरसँगको सम्झौता तोडिदियो। सुरुमा मानवजातमा पापको विषले बिषाक्त नभएको कारण परमेश्वरसँग गरिएको सम्झौतालाई पालन गर्नु असम्भव भएको थिएन। तर जब आदम र हवाले परमेश्वरको करारलाई भङ्ग गरे, उहाँ त्यत्तिकै हात बाँधेर बस्नुभएन। आदम र हवाको कारण बिग्रिएको सम्बन्धलाई पुनःस्थापना गर्न उहाँ फेरि अग्रसर हुनुभयो। त्यो उहाँले अनुग्रहको करारबाट गर्नुभयो जसले मुक्तिदाताको आगमनलाई आँल्याएको थियो। यो नै मानिससँग सम्बन्ध स्थापना गर्ने परमेश्वरको चाहनाको सुरुवात थियो (उत्पत्ति ३:१५)।

बाइबलमा दिइएको सुसमाचारको प्रतिज्ञा उत्पत्ति ३:१५मा पढ्नुहोस्। येशूमा हुने आशा ती पदको कुन कुनामा लुकिएको तपाईंले पाउनुभएको छ?

२. परमेश्वरले अब्राहमसँग गर्नुभएको करार वा कबूल (उत्पत्ति १२:१-५)

परमेश्वरले अब्राहमसँग कस्तो खालका करारहरू बाँध्नुभएको थियो? त्यसको प्रत्युत्तरमा अब्राहमले के भने? हेर्नुहोस्: उत्पत्ति १२:१-५।

पुरानो करार बाइबलमा उल्लेख गरिएका परमेश्वरका धेरै प्रतिज्ञाहरूमा उहाँले अब्राहमसँग गर्नुभएको प्रथम् कबूलहरू पनि अत्यन्त महत्त्वपूर्ण तथा उल्लेखनीय भएको पाउँछौं। उत्पत्ति १२:१-५का सबै पदहरूले परमेश्वरको अनुग्रहको बारेमा बताउँदछ। अब्रामसँग मित्रताको हात बढाउने पहिलो कदम परमेश्वरले चाल्नुभएको थियो, तर अब्रामले अथक त्याग तपस्या गरेर परमेश्वरलाई खुशी पारेर उनको अग्रसरताबाट परमेश्वरले प्रतिज्ञा वा वाचाहरू उनलाई दिन वाध्य हुनुभएको होइन।

परमेश्वरको निगाहा पाउन अब्रामले केहि गरेको थिएन, न त पापी मानिस भएको हैशियतले परमेश्वरको महान् दृष्टिको योग्य नै उनी थिए। परमेश्वर र अब्रामको बिचमा एक आपसमा सहमत भएर त्यस प्रथम सम्झौता कायम भएको थियो भनेर कहिँपनि उल्लेख गरिएको छैन। सबै कबूल वा वाचा वा प्रतिज्ञाहरू प्रथमतः परमेश्वर आफैले गर्नुभएको थियो। अनि परमेश्वरले गर्नुभएको वाचामा अब्रामलाई बिश्वास गर्न आह्वान गरिएको थियो। यो कुनै कमजोर अन्ध बिश्वासका धारणाले प्रेरित हुनु होइन। पचहत्तर वर्षको वृद्धावस्थामा आफ्ना पिताको घर, जायजेथा र आफन्तलाई छोडेर कहिलै पनि नदेखेको तर परमेश्वरले प्रतिज्ञा गर्नुभएको देशमा जाने बिश्वास चानचुने बिश्वास थिएन। (तर परमेश्वरको निर्देशनमा आफ्ना गुठियारहरूलाई छोडेर आफ्ना श्रीमती र आफूसँग भएका सामनहरूलाई पोको पुन्तरमा बाँधी अब्राम हिँडे)। हेरौँ परमेश्वरले अब्रामलाई के निर्देशन र कबूल गर्नुभएको रहेछ।

“परमप्रभुले अब्रामलाई भन्नुभयो, “तिम्रो देश र तिम्रो कुटुम्ब तथा तिम्रा बाबुको घरबाट निस्केर जाऊ। मैले देखाएको देशमा तिमी जाऊ। तिमीबाट मैले एक ठूलो जाति खडा गर्नेछु र तिमीलाई आशिष दिनेछु। मैले तिम्रो नाउँ प्रशिद्ध गराउनेछु। (सबैको निम्ति) तिमी नै आशिषको श्रोत हुनेछौँ। जसले तिमीलाई आशिष दिन्छ त्यसलाई म आशिष दिनेछु। जसले तिमीलाई सराप्छ त्यसलाई मैले पनि सराप्नेछु। पृथ्वीका सारा जाति वा कुलले तिमीद्वारा नै आशिष पाउनेछ।” परमेश्वरको वाचामा भर परेर अब्राम आफ्ना पिता तथा कुटुम्बहरूको घरबाट निस्केर गइहाले। र उनको साथमा उनको भतिजा लोत पनि गएको थियो। हारानमा बस्दा उनले आफूले आर्जन गरेका श्रीसम्पत्ति, उनका आफ्ना मानिसहरू लिएर उनी निस्केका थिए। उनको श्रीमति साराले पनि उनको साथमा निस्कइन् । ” (उत्पत्ति १२:१-५ रूपान्तरित)।

“याद गर्नुहोस्, परमेश्वरले अब्रामलाई विषेश आशिष् दिनुभएको थियो। त्यो आशिष् उनले मात्र उपभोग गर्नु नभएर त्यसबाट सारा मानवजगत लाभान्वित हुनको लागि दिइएको थियो। यसबाट सृष्टिकर्ता परमेश्वरले मुक्तिदाता दिने प्रतिज्ञामा पुनः वचनवद्ध हुनुभएको देखाइएको थियो। अदनको स्वर्गसरी बगैचा वा घरमा परमेश्वरले आदम र हवालाई आशिष् दिनुभएको थियो (उत्पत्ति १:२८, ५:२)। अनि त्यसपछि नोआ र उनका छोराहरूलाई जलप्रलयपछि आशिष् दिनुभएको थियो (उत्पत्ति ९:१)। आफूले अगाडि गर्नुभएको प्रतिज्ञालाई परमेश्वरले निरन्तरता

दिनुभएको थियो। उद्धारकर्ता यस संसारमा आउनुभएर मानिसलाई मुक्ति दिनुहुनेछ, दुष्टको नाश गर्नुहुनेछ र गुमिएको स्वर्ग मानिसको निम्ति पुःन उपलब्ध गराउनुहुनेछ भन्ने प्रतिज्ञालाई “आशिष् दिनेछु” भनेर परमेश्वरले स्पष्ट पार्नुभएको थियो (उत्पत्ति ९:१)। परमेश्वरकै सक्रियतामा सारा मानिसमा पुगी आशिष् दिनुहुनेछ भन्ने कबुल अब्रामलाई दिइएको थियो।”- हान्स के. लारन्डेल, आवर क्रियटर रिडिमर, पृ. २२, २३बाट रूपान्तरित।

परमेश्वरले अब्रामलाई पुत्र दिन्छु भनेर कबूल गर्नुभएको थियो। उनले दश वर्षसम्म पर्खे। यी वर्षहरूमा परमेश्वरको प्रतिज्ञाप्रति अब्रामको मनमा के प्रश्नहरू उब्जिएको थियो? हेर्नुहोस्: उत्पत्ति १५:१-६।

इसाईहरूको सोचमा अब्रामलाई विश्वासको धरोहर भनेर चिनिन्छ। हामीले सोच्छौं उनले परमेश्वरको कहिलै पनि शङ्का गरेन न त उहाँसँग उहाँको प्रतिज्ञाको बारेमा केहि सोधे। तर यथार्थमा बाइबलले उनको चित्रण भिन्नै प्रकारले गरेको पाउँछौं। परमेश्वरको वचनमा अब्रामले विश्वास त गरे तर कतिपयसमयमा उनले उहाँसँग सोधुपूछ पनि गरेको पाइन्छ। उनको विश्वास बिकसित विश्वास थियो। जसरी येशूको कार्यकालमा एक जना बाबुले उहाँसँग अनुरोध गरेको थियो, “म विश्वास गर्छु ! मेरो अविश्वासप्रति विजय प्राप्त गर्न मलाई सहायता गर्नुहोस्।” (मर्कूस ९:२४) त्यसरी नै केहि हदमा उत्पत्ति १५:७मा अब्रामले परमेश्वरसँग अनुरोध गरेको पाइन्छ। तर शब्दहरूको प्रयोगचाहिँ केहि फरक थियो। अब्रामको जिज्ञासालाई मेट्दै परमेश्वरले मायालुपूर्वक भन्नुभएको थियो कि उहाँको प्रतिज्ञा निश्चय थियो। त्यो निश्चिन्ता परमेश्वरले अब्रामसँग करार बाँधेर यकिन गर्नुभएको थियो (उत्पत्ति १५:७-१८)। आफ्नो प्रतिज्ञालाई मानिसको सामु प्रस्तुत गर्न परमेश्वर आफैँ उसको स्तरमा आउन राजी हुनुभएको थियो भनेर ती पदहरूले अचम्म तरिकाले देखाएको छ। अब्रामको समयमा कुनै पनि विद्रोहि सेवकहरूको स्तरमा ओल्हेर मध्यपूर्वका शासकहरूले नितिगत सम्झौता वा प्रतिज्ञा गरेको पाइन्दैन। तर परमेश्वरले आफ्नो वचनवद्धतालाई साकार प्रदान गर्न पशुहरूलाई मारेर टुक्रा टुक्रा गराउन लगाएर त्यसलाई प्रतिकको रूपमा प्रयोग गर्नुभएको थियो। उहाँले आफ्नो प्रतिज्ञालाई पूरा गर्न आफ्नै ज्यानलाई जोखिममा पार्नुभएको थियो। येशूले आफ्नो जीवन क्रुसमा टाँग्न लगाएर परमेश्वरको प्रतिज्ञाको यथार्थताको प्रदर्शन गर्नुभएको थियो।

तपाईं पनि परमेश्वरको प्रतिज्ञाप्रति संघर्ष गरिरहनुभएको होला। तपाईंको जीवनमा कतिपय समयमा असम्भव कुराहरूलाई विश्वासद्वारा सम्हाल्नु परेको होला। त्यो समयको याद के तपाईंलाई आउँछ? जे भएतापनि वा जुनसुकै परिस्थितिको सामना गर्नुपरेतापनि परमेश्वरको वचनमा अडिग भएर बस्न तपाईंले कसरी सिक्नुहुन्छ?

३. अब्राम, सारा, र दासी हगार (गलाती ४:२१-३१)

उत्पत्ति १६मा उल्लेखित हगारको वृतान्तमा पावलको धारणा किन फरक छ भनेर गलाती ४:२१-३१मा उल्लेख गरिएको छ? पुरानो करारको कथालाई प्रयोग गरेर मुक्तिको विषयमा कुन महत्त्वपूर्ण विषयलाई पावलले औल्याइरहेको पाइन्छ?

परमेश्वरले गर्नुभएको प्रतिज्ञाप्रति अब्रामले शङ्का गरे भन्ने प्रमाण बाइबलमा उल्लेखित हगारको वृतान्तले देखाउँदछ। (यस उपकथामा परमेश्वरले सरासर हस्तक्षेप नगरेको कारणले मानिसलाई उहाँप्रति शङ्का गर्ने अधिकार दिइएको छ, भन्ने बिचार यस अनुवादकको छ)। फारो राजाले सारालाई आफ्नो बनाउन चाहने क्रममा अब्रामलाई धेरै उपहारहरू दिए। ती उपहारमा इजिप्तको हगार पनि दासीको रूपमा सारालाई सहयोग गर्न दिएको हुनुपर्दछ। आफ्नो ज्यान जोगाउन आफ्नी श्रीमती सारालाई बहिनी भन्न लगाएर (झुठ त थिएन, किनभने सारा अब्रामको सानीमाकी छोरी थिइन्) आफू पनि बचन खोजेको थियो। यो नै अब्रामलाई रक्षा गर्छु र साराकै कोखबाट सन्तान हुनेछ भन्ने परमेश्वरको प्रतिज्ञाप्रति शसङ्कित भएको प्रथम उदाहरण थियो (उत्पत्ति १२:११-१६)।

कबूल गरिएको बालक जन्मला भनेर अब्राम र सारा दश वर्षसम्म कुरेका थिए। तर सारा बाँझी नै भइरहिन्। साराले भन्ठानी परमेश्वरलाई उनीहरूको सहयोग चाहिन्छ। त्यसकारण त्यस ताकाका प्रचलित चलन अनुसार हगारलाई साराले अब्रामको रखौटी हुन सुम्पे। अहिलेको चलनमा प्रायजसो यो चलन अनौठो हुनसक्छ। तर बाइबलको समयमा महिला दासी आफ्नी बाँझी मालिकनीको निम्ती बच्चा जन्माएर उनैलाई सुम्पने चलन थियो। बालक नहुर्कुनसम्म वैकल्पिक आमाको भूमिका दासीले खेल्थी। (आजको समयमा पनि टेस्ट्युब बेबी वा कसैको निम्ति कुनै महिलाले पुरुषको बीउलाई वैज्ञानिक प्रविधीबाट कोखमा रोप्न लगाउन दिएर बच्चा जन्माउँछिन् र त्यो बालकलाई जन्माएको आमा केवल वैकल्पिक आमा हुन पुगेको समाचारमा

पाइन्छ- अनुवादकको टिप्पणी)। यसरी आफ्नी दासीको कोषबाट जन्मेको आफ्नो श्रीमान अब्रामको कुनै पनि बालकलाई साराले आफ्नै भनेर दावी गर्ने कानूनी अधिकारलाई उनले प्रयोग गरेकि थिइन्। साराको योजना अनुसार हगारले अब्रामबाट छोरो त पाइन्। तर परमेश्वरको योजना अनुसार त्यो बालक प्रतिज्ञा गरिएको बालक थिएन।

अब्राम जस्तो परमेश्वरको महान् व्यक्तित्व पनि विश्वासमा कसरी धलमलिन सक्छ भन्ने प्रभावकारी उदाहरण सारा र हगारको कथाको प्रकरणले खुलारूपमा बताउँदछ। अब्रामले परमेश्वरसँग हगारबाट पाएको छोरो इश्मायललाई नै त्यस प्रतिज्ञाको छोरो बनाउनुहोस् भनेर विन्ति गरेका थिए (उत्पत्ति १७:१८,१९)। तर अब्राम र हगारको योजना मुताबिक जन्मिएको छोरोलाई कबूल गरिएको सन्तान भनेर परमेश्वरले ग्रहण गर्न अश्विकार गर्नुभयो। यसमा केवल एउटै अचम्मको कुरो त यो भयो, इश्मायललाई जन्माउन साराले आफ्नो श्रीमानलाई अर्की आइमाईलाई आफ्नो लोग्नेसँग सुताउन राजी भइन् ! प्रचलित चलन अनुसार यो कुनै असाधारण प्रक्रिया थिएन। आखिरमा त्यो बालक इश्मायल पनि अब्रामकै शरीरको एक अङ्ग थियो। तर यदि अब्रामले परमेश्वरमाथि पूरो भरोसा राखेर उहाँले कोर्नुभएको नक्सामा आफूलाई समावे गरेर चलेको भए वैकल्पिक आमाबाट पाएको वैकल्पिक बालक जन्मिने थिएन। यदि परमेश्वरकै चाहाना अनुसार चलेको भए अब्राम र साराको घरमा गृहयुद्ध हुने थिएन। दुवैको सम्बन्धमा त्यस घटनाले पिडा निम्त्याइएको थियो।

इश्मायलको जन्म फरक तरिकाले भएको थियो। उत्पत्ति १७:१५-१९, उत्पत्ति १८:१०-१३ र हिब्रू ११:११,१२ पढ्नुहोस्। अनि इसाहक जन्मेपछि के भयो, सो पनि सोच्नुहोस्। अब्राहम र सारामा धेरै विश्वासको खाँचो कत्तिको आवश्यकता रहेछ भनेर ती वृतान्तहरूले कसरी बताउँछन्?

परमेश्वरमाथि विश्वासको कमीले गर्दा तपाईं पनि के केहि पिडामा पर्नुभएको छ? जे भएतापनि ती भुलहरूले गर्दा परमेश्वरको प्रतिज्ञालाई आत्मसात् गर्नुपर्छ भन्ने पाठ के तपाईंले सिक्नुभएको छ? परमेश्वरका प्रतिज्ञाहरूमा विश्वास गर्न, त्यसको भरोसामा रहिरन र त्यसबाट बल पाउन तपाईंको सामु कस्ता विकल्पहरू खडा भइरहेको पाउनुभएकोछ?

४. हागार र सीनैको पहाड (गलाती ४:२१-३१)

देहायका पदहरू पढ्नुहोस् र सोच्नुहोस् परमेश्वरले सीनै पहाडमा आफ्ना जनहरूसँग कस्तो खालको करार बाँधी उनीहरूसँग सम्बन्ध राख्न चाहनुभएको थियो? प्रस्थान ६:२-८, १९:३६ र व्यवस्था ३२:१०-१२। परमेश्वरले अब्राहमसँग गर्नुभएको प्रतिज्ञासँग त्यो झण्डै कसरी मेल खान्छ?

जुन करार अब्राहमसँग बाँधी उनीसँग सम्बन्ध जारी राख्न परमेश्वर चाहनुहुन्थ्यो त्यहि खालको सम्बन्धमा उहाँ इस्रायलीहरूसँग पनि राख्न उहाँले चाहनुभएको थियो। साँच्चै भनौं भने जुन शब्दहरू उत्पत्ति १२:१-३मा परमेश्वरले अब्राहमको निम्ति प्रयोग गर्नुभएको थियो, झण्डै त्यहि शब्दहरू प्रस्थान १९मा मोसासँग उहाँले प्रयोग गर्नुभएको थियो। दुवै घटनामा आफ्ना जनको निम्ति के गर्नुहुनेछ भनेर परमेश्वरले देखाउनुभएको थियो। उहाँको आशिषको उपभोग गर्न इस्रायलीहरूसँग उनीहरूसँग कुनै प्रतिज्ञाको पनि अपेक्षा गर्नुभएको थिएन। बरू तिनीहरूलाई परमेश्वरले आशिष दिनुहुनेछ र तिनीहरूको काम केवल उहाँका कुराहरू सुनेर पालन गर्नामात्र थियो। कतिपय अनुवादहरूमा प्रस्थान १९:५मा भनिएको “आज्ञा पालन गर्नु” वा “आज्ञालाई शिरोपर गरेर हिँड्नु” भन्ने शब्दको अर्थ “सुन्नु” हो (जसरी नेपाली अनुवादमा छ)। मानिसहरू धर्मकर्म वा कामबाट धर्मी ठहरिन्छ भनेर त्यस पदले भन्न खोजेको छैन। परमेश्वरले प्रतिज्ञा गर्दा जुन विश्वास अब्राहमले देखाएका थिए त्यहि विश्वास इस्रायलीहरूबाट पनि उहाँले अपेक्षा गर्नुभएको थियो (कहिलेकाहिँ उनी चुकेपनि परमेश्वरको प्रतिज्ञाप्रति सजग हुन उनी पछि परेको थिएनन्)।

यदि परमेश्वरले इस्रायलीहरूसँग प्रस्थान १९:७-२५मा बाँध्नुभएको करार अब्राहमसँग बाँधिएको करारसँग मिल्दोजुल्दो छ भने पावलले त्यस सीनै पहाडको अनुभवलाई हागारसँग किन नकारात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्दछ। हिब्रू ८:६,७ पनि पढ्नुहोस्।

मानव जातको पाप र परमेश्वरको अनुग्रहबाट त्यस पाप हटाउने कुरालाई सीनैको पहाडमा गरिएको करारले औल्याएको थियो। पवित्र वासस्थानमा गरिएको सेवाकामहरूले परमेश्वरको अनुग्रहलाई देखाएको थियो। सीनै पहाडमा परमेश्वरले बाँध्नुभएको बाचाको समस्या उहाँबाट आइएको थिएन। तर मानिसहरूले मञ्जुर गरेका त्रुटीपूर्ण प्रतिज्ञाहरूमा समस्या थिए (हिब्रू ८:६)। विश्वासमा नम्र भएर परमेश्वरले गर्नुभएको कबूलहरूलाई स्विकार गर्नुको सट्टा इस्रायलीहरूले आत्मभरोसा राखेर

प्रत्युत्तर दिए, 'परमेश्वरले भन्नुभएको सबै कुराहरूको पालना हामी गर्नेछौं।' (प्रस्थान १९:८ रूपान्तरित)। चारसय वर्ष भन्दा बेसी इस्रायलीहरू मीश्र देशमा दासत्वको जीवन बिताएका थिए। परमेश्वरको शक्ति र तिनीहरूको पाप कतिको भयङ्कर थियो भनेर तिनीहरूले राम्रोसँग बुझेका थिएनन्। जसरी अब्राहम र साराले परमेश्वरको प्रतिज्ञालाई पूरा गराउन उहाँलाई सहायता गर्न खोजेका थिए, त्यसरी नै परमेश्वरको अनुग्रहको करारलाई काम अर्थात् धर्मकर्मद्वारा ती इस्रायलीहरूले पूरा गराउन खोजेका थिए। दुबै हागार र सीनैमा मानिसहरूले गरेको प्रतिज्ञाले यो देखाउँदछ, मानवजातले आफ्नै कामक्रिया वा धर्मकर्मद्वारा मोक्षा वा मुक्तिलाई कमाउन खोज्दछन्।

जुन व्यवस्था सीनै पहाडमा दिइयो त्यो व्यवस्था खराब वा हटाईयो भनेर पावलले दावी गरेको देखिँदैन। गलातीहरूले व्यवस्थाको बारेमा गलत वाख्या गरेकोमा पावलको चिन्ता थियो। येशू ख्रीष्ट बिना व्यवस्था पालन गर्न असम्भव छ भनेर तिनीहरूले थाहा पाउने भनेर पावलले चाहेका थिए। "आफ्नै अथक प्रयास वा धर्मकर्मद्वारा मुक्ति आर्जन गर्न मानिसहरू अझ कस्सिएका थिए। त्यसकारण अनुग्रहलाई औँल्याइ त्यसले ख्रीष्टतिर लैजाने लक्ष्य बोकेको व्यवस्थाले यहूदीहरूलाई छुन सकेन। अनुग्रहमा केन्द्रिभूत व्यवस्थाको लक्ष्यलाई वेवास्ता गर्दा यहूदीहरू ख्रीष्टको नजिक हुनबाट बाँचित भए।"-ओ. पालमर रबर्टसन, द क्राइस्ट अभ द कभनेन्टस् (फिलिपस्वर्ग, न्यु जर्सी: प्रेसबटेरियन एण्ड रीफोर्मड पब्लिशिङ्ग कम्पनी, १९८०), पृ. १८१बाट रूपान्तरित।

५. आजको सन्दर्भमा इश्रमायल र इसाहाक (गलाती ४:२८-३१)

आफ्ना विरोधीहरूको तर्कलाई प्रतिवाद गर्न पावलले केहि हरफहरूमा इस्रायलको इतिहास प्रस्तुत गरेको पाइन्छ। इसाई नै भएतापनि यहूदी भएका कारणले उनका बैरीहरूले आफूमात्र अब्राहमका सत्य सन्तान हौं भनेर दावी गरेका थिए। यहूदी इसाईको केन्द्र येरुशलेम र व्यवस्था उनीहरूको आमा हो भनेर तिनीहरूले दावी गरेका थिए। गैर-यहूदी तथा अन्य जातिहरू अब्राहमको सत्य सन्तान हुन सक्दैन भनेर तिनीहरूले चुनौति दिएका थिए। यदि गैर-यहूदीहरू येशूको पक्का अनुयायी हुनचाहे पहिला तिनीहरू अब्राहमका छोरा हुनुपर्दछ र त्यो हुन खतनाको विधिलाई पालन गर्नुपर्छ भनेर तिनीहरूले जोड दिएका थिए।

यो गलत हो भनेर पावलको दावी छ। विश्वासलाई भन्दा पनि रितिथिति वा संस्कारलाई प्राथमिकता दिने मानिसहरू इश्मायल जस्ता अवैध छोरा हुन् भनेर पावलले तिनीहरूलाई सम्झाउन खोजेका थिए। खतनामा बिश्वास राख्दा तिनीहरू "शारीरिक" तत्वमा भर परेको तिनीहरूले देखाएका थिए। जुन रूपले साराले हगारलाई व्यवहार गरिन् त्यसरी नै सीनै पहाडमा दिएको परमेश्वरको व्यवस्थालाई पनि इस्त्रायलीहरूले गरेका थिए। तर सत्य त यो हो, गैर-यहूदी वा अन्यजाती इसाईहरू अब्राहमका सन्तान हुन्, तर शारीरिक जन्मबाट होइन तर परमेश्वरको आश्चर्य क्रियाद्वारा जन्मेको सन्तान इसाहक जस्ता हुन्। "अब्राहमलाई दिइएको प्रतिज्ञा जसरी इसाहकले पूरा गरे त्यसरी नै गैर-यहूदी इसाईहरू प्रतिज्ञाका छोराछोरी हुन पुगेका छन्। इसाहक जस्तै, परमेश्वरको अनुग्रहको कारणले तिनीहरूले पनि मुक्तिमा जन्म लिने अवसर पाएका थिए। इसाहक जस्तै तिनीहरू पनि प्रतिज्ञाको करारको पक्षमा उभिने अधिकार पाउँदछन्।"-डी. जी. डुन, द इपिस्टलस् टु द गलेशियनस् (लण्डन: हेन्ड्रिकसन पब्लिशरस्, १९९३), पृ. २५६बाट रूपान्तरित।

अब्राहमका सच्चा सन्तान को हुन् त भनेर गलाती ४:२८-३१ र उत्पत्ति २१:८-१२ले कसरी बताउँछन्?

परमेश्वरले कबूल गर्नुभएको इसाहक आशिषित बालक थिए। तर उनप्रति पनि हमला भएको थियो। उत्पत्ति २१:८-१०मा उल्लेखित समारोहको बारेमा पावलले भनिरहेको थियो। त्यहाँ इसाहकलाई सम्मान दिएको थियो, तर इस्त्रायलले उसको मजाक उठाएको जस्तो देखिएको थियो। उत्पत्ति २१:९मा उल्लेखित हिब्रू शब्द "हाँसे" भनिएको छ। तर साराको प्रतिक्रियाले यो देखाउँछ कि इस्त्रायलले इसाहकको ठट्टा गर्दै थियो। इश्मायलले जुन व्यवहार गरे, आजको सन्दर्भमा त्यो मामुली हुनसक्दछ। तर त्यस समय परिवारको जेठा हकदार के हुने भन्ने कुराको परिस्थिति सृजना भएकोले त्यहाँ परिवारिक कलह गहिरो रूपमा गाडिएको रहेछ भनेर त्यसले देखाउँदछ। बाइबलको कालमा धेरै राजाहरूले आफ्नो गद्दीलाई सुरक्षित पार्न तिनीहरूको विरोधी वा प्रतिस्पर्धी गर्ने जो कोहि वा परिवारका सदस्यहरूलाई मारी दिन्थे (उत्पत्ति ९:१-६)। इसाहकले उसप्रति गरेको हमलाको सामना गरेको थियो। तर बाबुको हकदार भएको नाताले सबै सम्मान र माया, सुरक्षा र उनको पक्षमा हुने गतिविधिलाई उनले उपभोग गर्न पाएका थिए।

हामी इसाहकको आत्मिक सन्तान भएको खातिर हामीमाथि गरिएको हमला वा दुःख आइपर्दा हामी अचम्म मान्नु हुँदैन। त्यो हमला बाहिरबाट नभएर चर्चकै परिवारबाट पनि आउन सक्दछ।

तपाईंको विश्वासले गर्दा के तपाईं पनि कसैको हमलालाई सहनु परेको थियो? विशेष गरेर तपाईंको नजिकको मानिसले गरेको हवालालाई तपाईं के भन्नुहुन्छ? वा यो पनि सोचनुहोस्, के अरूको आस्था फरक भयो भन्दैमा तपाईंले पनि तिनीहरूको ठट्टा मनाउनु भएको छ वा तिनीहरूको विश्वासलाई तपाईंले आक्रमण गर्नुभएको छ? यस्तो दोषमा तपाईं सहभागी हुनुभएको छ कि छैन, सोचनुहोस्।

उपसंहार:

थप जानकारीको निम्ति पढ्नुहोस्: एलेन जी हाइटद्वारा लिखित, *पाट्रियार्क एण्ड प्रोफेटसको* पृ. ३६३-३७३मा उल्लेखित “द ल एण्ड कभनेन्टस्” पढ्नुहोस्।

“यदि परमेश्वरले अब्राहमसँग गर्नुभएको करारमा मात्र मुक्तिको प्रतिज्ञा थियो भने सीनै पहाडमा अर्को करार परमेश्वरले किन दिनुपरेको थियो त? सयौं वर्षको दासत्व जीवन बिताएका इस्रायलीहरूले परमेश्वरको बारेमा आत्मज्ञान र अब्राहमलाई गरेको करारको मूलभूत तत्वहरूलाई बिर्सका थिए। ....

“परमेश्वरले आफ्ना मानिसहरूलाई सीनैमा ल्याउनुभएको थियो। उहाँले आफ्नो महिमा तिनीहरूलाई देखाउनुभएको थियो। उहाँले तिनीहरूलाई उहाँको व्यवस्था दिनुभयो र यदि त्यसलाई पालन गरे ठूलो आशिष पाइन्छ भन्ने शर्त राख्नुभएको थियो। ‘मेरो आज्ञा पूर्ण रूपमा पालन गर। मेरो करारलाई आत्मसात् गरिराख। यदि तिमीहरूले त्यो शर्त अनुसार चल्थौ भने मेरो सेवा गर्न तिमीहरू पुजारीका राज्य हुनेछौ। तिमीहरू मेरो पवित्र राष्ट्र हुनेछौ।’ (प्रस्थान १९:५,६ रूपान्तरित)। तर मानिसहरू आफ्ना हृदय कतिको पापले भरिएको रहेछ भनेर बुझेका थिएनन्। अथवा खीष्टको सहायताबिना परमेश्वरको व्यवस्था पालन गर्न असम्भव थियो भन्ने पनि थाहा थिएन। र (जोशको भरमा) तिनीहरू परमेश्वरसँग करार बाँधे।...अनि केहि महिना भित्रै तिनीहरूले आफूले परमेश्वरसँग बाँधेको बाचा भङ्ग गरे र हातले कुँधेको मुर्तीलाई पूजा गर्न थाले। तिनीहरूले भङ्ग गरेको बाचाले गर्दा परमेश्वरको अनुग्रह तिनीहरूमाथि जारी नै राखिन्छ भन्ने कुराको आशा अब तिनीहरूमा भएन। तिनीहरूले पाप गरे भनेर महशूस गरे र

त्यसको क्षमाको आवश्यकता भएको तिनीहरूले जाने। अब अब्राहमसँग गरेको करारमा देखाएको मुक्तिदाताको आवश्यकता तिनीहरूले पनि गरे। र पवित्र वासस्थानमा गरिएका विभिन्न भोग बलीहरूले आउनेवाला उद्धारकर्तालाई औँल्याउँथ्यो भनेर पनि तिनीहरूले बुझे। तिनीहरूको दासत्वबाट छुटकारा दिन परमेश्वर नै तिनीहरूको उद्धारकर्ता हुनुहुन्छ भनेर स्विकार गर्दै विश्वास र प्रेमद्वारा फेरि तिनीहरू उहाँसँग सम्बन्ध जोडेका थिए। अब तिनीहरूले नयाँ करारको आशिषहरूलाई सराहना गर्न तयार भएका थिए।"- एलेन जी हाइट, पाट्रियार्क एण्ड प्रोफेटस, पृ. ३७१, ३७२बाट रूपान्तरित।

चिन्तनमनन:

- क. के परमेश्वरसँगको हिँडाईमा तपाईंको जीवन पुरानो करार वा नयाँ करार मुताविक? के भिन्नता तपाईंले पाउनुभएको छ?
- ख. तपाईंको स्थानिय चर्चमा के के विषयमा समस्याहरू खडा भएको तपाईं पाउनुभएको छ? तिनीहरूलाई कसरी सुल्झाउनुभएको छ? के तपाईंलाई केहि विषयलाई लिएर आक्रमण भएको महशूस गर्नुभएको छ? र साथै तपाईं पनि कसैप्रति आक्रमणमा सहभागी भएको छैन भनेर कसरी निश्चित हुने? (मत्ती १८:१७-१७ पनि पढ्नुहोस्)।
- ग. यसो गर्छु, त्यसो गर्दिन भनेर तपाईंले परमेश्वरसँग कतिपटक बाचा बाँध्नुभयो र त्यसलाई तोड्नुभयो? यस दिग्दारीपूर्ण तथ्यले परमेश्वरको अनुग्रह कतिको आवश्यकता रहेछ भनेर सोचन र त्यसको अर्थ के रहेछ भनेर बुझ्न के तपाईंलाई सहायता गरेको छ?

सारांश: परमेश्वरले गर्नुभएको प्रतिज्ञामा भर नपरि आफ्नै चालमा चलेर धर्मकर्म कमाउनु कतिको मूर्खतापूर्ण रहेछ भनेर हागार, इश्मायल र इस्रायलीहरूको विचमा सीनैको पहाडको परिसरमा घटेको घटेको घटनाले देखाउँदछ। आफूले गरेको धर्मकर्मको आधारमा आफू कतिको धर्मात्मा रहेछ भनेर देखाउने प्रक्रियालाई पुरानो करारमा भनेर चिनिन्छ। पाप पछि आदम र हवाबाट सुरु भएको अनन्तको अनुग्रहको करारलाई नयाँ करार भनेर चिनिन्छ। यो अब्राहममा नविकरण गरिएको थियो र त्यसपछि खीष्टमा पूरा भएको थियो।

